

Naar een moreel en wetenschappelijk verantwoord faunabeheer

Met dit ideaal als uitgangspunt, schrijft Harm Niesen al decennia onder deze titel over het werk van eerst de Stichting Kritisch Faunabeheer en vanaf 1997 Stichting De Faunabescherming.

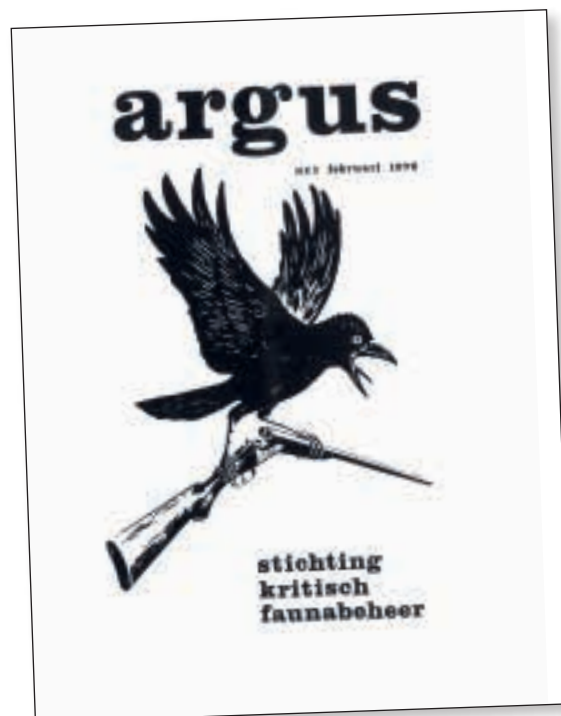
In dit nummer weliswaar geen nieuwe bijdrage, maar wel een uitgebreid interview met hem, en hiernaast een stuk uit Argus 1995-3.

Hier een gedeelte uit de openingsrede van Hugh P. Gallacher, de eerste voorzitter van onze stichting, verschenen in de eerste Argus, februari 1976. Ook te vinden in het archief op onze website.¹

Verantwoord faunabeheer.

Er leven in Nederland nog steeds dieren in het wild. Dat hun positie steeds benarder wordt als gevolg van de oprukkende mens met zijn cultuur, is bekend. Als we in de toekomst nog enkele resten van de oorspronkelijke fauna over willen hebben, zullen we bijgevolg een uiterst zorgvuldig beheer moeten uitoefenen. Op het eerste gezicht lijkt dit in Nederland ook gedaan te worden. Er bestaan allerlei wetten om de rechten van de dieren te regelen en aan commissies, instituten, verenigingen en ambtelijke diensten lijkt het evenmin te ontbreken. Toch heeft de Stichting Kritisch Faunabeheer ernstige kritiek op het gevoerde beleid. Volgens de stichting dient faunabeheer èn moreel èn wetenschappelijk verantwoord te zijn. En dat is het momenteel lang niet altijd.

Via een beschouwing over moraal en ethiek, de muziek van Strawinski, volledige werkgele-

De allereerste Argus al direct met ons logo, de door Evert Boeve getekende kraai met het gebroken geweer.

genheid en de quantummechanica, betoogt Gallacher:

Ook in wetenschappelijke debatten leveren meer dan eens argumenten en tegenargumenten geen eenduidige conclusie op. Zo ontstaan scholen, stromingen en tendenzen, die nimmer het rijk alleen hebben doch altijd andere opvattingen, andere visies, andere vooronderstellingen naast zich moeten dulden. Deze pluriformiteit wordt echter nimmer uitgelegd als een aanbeveling om de wetenschappelijke discussie dan maar te stoppen en alles tot "persoonlijke voorkeuren" terug te voeren.

Hij concludeert na een lang betoog:

Wij zijn ons ervan bewust, dat onderzoek achter de coulissen van natuurbeschermend Nederland ons niet in dank zal worden afgenomen. Door het opnemen van het predikaat "kritisch" in onze naam zijn wij echter wel verplicht ons niet aan gevestigde belangen te storen. Wij menen, dat alleen morele en wetenschappelijke maatstaven dienen te fungeren als kritische toetsstenen voor opvattingen over verantwoord faunabeheer.[...] Wij zullen de discussie en het onderzoek niet schuwen. Steeds zullen we bereid blijven onze opvattingen over faunabeheer te corrigeren. Mits verantwoord!
Hugh P. Gallacher

¹ Voor links, ga naar faunabescherming.nl/argus2022-2/

NAAR EEN VERANTWOORD FAUNABEHEER...

De modale jager jaagt, zoals hij dat altijd gewend is geweest. Jagen betekent in zijn geval zoveel als mogelijk met het geweer op pad in de vrije natuur, al of niet met gelijkgestemde zielen. Schieten op alles dat van oudsher onder het begrip 'wild' valt. Hazen, konijnen, eenden, ganzen, snippen en duiven omdat ze zo goed te eten zijn. Kraaien, meeuwen, bunzingen, hermelijnen en vossen die ze toevallig tegen het lijf lopen tekenen daarmee hun eigen doodvonnis. Dat zijn schadelijke rovers, iedere kans om die te bestrijden dient aangegrepen te worden. Als het de tijd niet is voor de favoriete eetbare soorten, worden er zelfs speciale razzia's voor deze soorten gehouden. En de elite mag zich ook nog vermaken met de jacht op groot wild, herten, reeën en zwijnen. Wat zegt u? Deze voorstelling van zaken doet geen recht aan de deskundigheid waarmee de jager de zware taak van Onbezoldigd Rijks Wildbeheerder uitoefent? De werkelijkheid is ingewikkelder? Was het maar waar.

Eendesoorten worden door jagers niet toevallig in slechts een zeer summier en niet wetenschappelijk verantwoord aantal soorten ingedeeld; 'volle' en 'halve' eenden, een enkeling weet ook nog 'blauwe' te onderscheiden. U zult tegenwerpen, dat ze volgens de Wet toch gehouden zijn, voor het schieten met het ongewapend oog onderscheid te kunnen maken tussen zomer- en wintertalingen, tussen wilde- en krakeenden. Grapje zeker, deze namen roepen hoogstens een vage bekendheid met de soorten op. In het slechte ochtendlicht zijn alle soorten ganzen 'grauw' en dus schietrijp. Alles wat groot en zwart is heet 'kraai', een toevallig passerende zwarte specht heeft gewoon pech gehad en zou anders toch maar opgevreten zijn door één van de ontelbare haviken en dat roeken nu beschermd zijn, is een stomme vergissing van de overheid, ze zijn

net zo hinderlijk als andere kraaien. Tenslotte laat de burgemeester zelf de nesten in het voorjaar uit de bomen verwijderen. Dat er verschillende soorten snippen bestaan komt niet bij ons op. Gelukkig dus maar, dat er in de praktijk geen deskundige controlerende overheidsdienaren zijn, die de vinger op de gevoelige plek kunnen leggen. Nu winden alleen een paar halfzachte natuurbeschermers zich er over op en dat zijn we zo langzamerhand wel gewend.

Tot zover de korte schets van de natuurbeleving van de goedwillende jager. Velen overtreden welbewust de toch al zo ruime wettelijke regels op veel grotere schaal. Nog steeds worden de roofvogels in ons land structureel bestreden, dat kan onmogelijk als een enkel incident worden afgedaan. Jagers pleiten openlijk voor 'predator-controle'. Weer zo'n vorm van versluisend taalgebruik, waar de jagerswereld zo gek op is. 'Predatorcontrole', het betekent terugkeer naar de goede oude tijd, toen alle predatoren, zoogdieren en vogels, nog gewoon schadelijk wild waren en waar mogelijk bestreden dienden te worden. De wet mag dan in de tussentijd veranderd zijn, in de gedachtenwereld van de jagers is niets veranderd. Nooit zullen zij zich kunnen en willen neerleggen bij wettelijke voorschriften, waarbij hun kostbare jachtwild de kans loopt door anderen dan zichzelf te worden opgevreten. Altijd zullen zij er naar blijven streven, hun jachtgebied optimaal in te richten voor hun favoriete soorten. In hun termen heet dat 'natuur- en wildbeheer' en vanuit die redenering meent men recht te hebben op een volledige acceptatie door andere organisaties als collega-natuurbeschermers. Het is onvoorstelbaar, dat ze dat af en toe nog lukt ook. Voor de duidelijkheid zou het zeer te wensen zijn, dat de jagersvereniging door adviesvragende overheidsorganen neergezet wordt op de plaats waar zij

thuishoort. In de categorie van de natuurverbruikende recreanten, samen met bijvoorbeeld motorcrossers.

Voor wie toch nog twijfels had over de capaciteiten van de jager als natuurbeheerder, moet de afgelopen zomer toch de gewenste duidelijkheid gebracht hebben. Bij monde van haar voorlichter Lulof, waarvan mag worden verwacht dat hij beter op de hoogte is dan de gemiddelde jager, werd een bonte verscheidenheid van onzin aan het Nederlandse volk aangeboden. Nadat eerder al het aantal in ons land verblijvende houtsnippen zonder blikken of blozen tienmaal zo hoog werd ingeschat als in werkelijkheid het geval is, werd dat herhaald voor het aantal water-snippen. Vanzelfsprekend om aan te tonen, dat de jacht erop geen schade doet aan de populatie en gemakshalve voorbijgaand aan het feit, dat iedereen die louter voor zijn plezier op dergelijke vogels schiet, door een normaal denkend mens wel eens als een misdadige idioot zou kunnen worden beschouwd. Dat daarbij ook nog werd verkondigd dat de zeer bedreigde poelsnip door de jagers gemakkelijk op tijd herkend kan worden omdat hij aanmerkelijk kleiner (!) is dan de watersnip, zou een fout van een journalist zijn. Je vraagt je af, wat de voorlichter dan wel gezegd heeft. Dat het volstrekt onmogelijk is voor iedere jager om in het veld onderscheid te maken tussen watersnip en de maar iets grotere poelsnip? Dat moet wel een erg slechte journalist geweest zijn. Maar de kroon spande toch wel de oproep van de jagersvereniging aan haar leden, om enige terughoudendheid te betrachten bij het schieten van eenden tijdens de afgelopen warme zomer. Niet om botulismeverbreiding tegen te gaan, omdat ze in de rui zijn of nog jongen hebben, maar omdat de hitte de conditie van de eenden zou hebben aangetast. Hoe hebben ze dat in vredesnaam vastgesteld? Smaken ze dan minder lekker? Of vliegen ze niet hard genoeg voor een sportief schot? Natuurbeschermers...

Harm Niesen

